

Rodičovská dovolená po mateřské dovolené

Publikováno: 6. března 2024 – Dvě čárky na těhotenském testu jsou pro mnoho párů vysněným okamžikem. Než si poprvé pochováte své miminko, budete toho muset ještě spoustu zařídit. Třeba se s partnerem dohodnout, kdo z vás zůstane na rodičovské dovolené. Dávno už neplatí, že rodičovská dovolená je doménou matek, na rodičák totiž chodí čím dál tím více otců, zvláště když jejich partnerky vydělávají více a výpadek jejich příjmu by byl čarou přes rozpočet. Kromě rodičovské dovolené také musíte vyřídit rodičovský příspěvek, to jsou totiž dva různé pojmy. Na rodičovský příspěvek v Německu máte nárok i jako pendleři, pokud v Německu pracujete nebo pokud zde pracuje druhý z páru a vy v Česku neplatíte sociální pojištění. Rodičovský příspěvek v Německu má podobu *Elternzeit* či *Elternzeit Plus*, využít můžete ale i možnost, kdy se na rodičovské dovolené vystřídají oba rodiče.

Co přesně je rodičovská dovolená?

Jak název napovídá, dovolená je v doslovném významu „dočasné uvolnění ze zaměstnání“. Dočasně uvolnit lze ze zákona i osoby celodenně a výhradně pečující o malé dítě. Na rodičovskou dovolenou proto může nastoupit biologický rodič, adoptivní rodič, pěstoun, ale i ten, kdo bude pečovat o děti svého partnera, dítěte, sourozence či jiné osoby mu blízké. Není přitom pravda, že rodičovskou dovolenou můžete čerpat jen na novorozence. Pokud jste rodičák na konkrétní dítě již nevyčerпали, můžete tak učinit až do 8 let věku dítěte. Je tedy možné na rodičák nastoupit i v případě, že adoptujete předškoláka nebo dítě mladšího školního věku a chcete se plně věnovat procesu adaptace dítěte na novou rodinu. Rodičovskou dovolenou můžete čerpat i během dlouhodobé nemoci dítěte či v rámci péče o něj po vážném úrazu.

Nárok na rodičovskou dovolenou v Německu mají nejen němečtí občané, ale i přeshraniční pracovníci, kteří se prokáží platným pracovním poměrem. Nezaměstnaní, samostatně výdělečně činní, domácí ženy, domácí muži, společníci kapitálových nebo osobních společností, samostatně výdělečně činní společníci, studenti bez vedlejšího zaměstnání, žáci bez vedlejšího zaměstnání či dobrovolníci nemají nárok na rodičovský příspěvek.

Jak dlouho může člověk čerpat rodičovskou dovolenou?

Obecně platí, že rodičák můžete čerpat až tři roky. Navíc je možné ji využít pro každé dítě. Během prvních dvou let rodičovské dovolené máte navíc jistotu zachování pracovního místa. V tuto dobu tedy nesmí dojít k výpovědi ze strany zaměstnavatele. Rodičovská dovolená navazuje na konec mateřské dovolené.

Na mateřskou dovolenou nastupuje výhradně nastávající matka, mateřská totiž slouží podobně jako nemocná k zotavení se z porodu a není primárně určena jako období pro výchovu dítěte, narození od rodičovské. [Mateřská v Německu](#) trvá 14 týdnů, těhotná žena na ni nastupuje 6 týdnů před plánovaným datem porodu a 8 týdnů začíná ode dne porodu. Pokud tedy žena porodí až po plánovaném datu porodu, o tyto dny mateřské dovolené „navíc“ nepříjde.

Rodičovskou dovolenou mohou matky i otcové buď využít najednou, nebo si ji rozdělit, a to až do 8 let života dítěte. Do třetího roku života dítěte existuje nárok na rodičovskou dovolenou v délce 36 měsíců pro každého z rodičů. V tomto období mohou rodiče rodičovskou dovolenou využívat současně nebo časově posunutě. Až 24 měsíců z této doby musí připadnout do období mezi třetím a osmým narozeninám potomka. V případě potřeby lze rodičovskou dovolenou využít i na několik týdnů nebo měsíců.

Jak dlouho se vyplácí rodičovský příspěvek během rodičovské dovolené?

Během rodičovské dovolené daný rodič nevydělává peníze. Proto je doporučeno žádat o rodičovský příspěvek, aby se kompenzovaly finanční ztráty. Rodičovský příspěvek se vyplácí měsíčně – a to za měsíce života dítěte. Kdo svůj rodičovský příspěvek přizpůsobí rodičovské dovolené, předejde finančním obtížím. Základní rodičovský příspěvek se vyplácí po dobu 14 měsíců života dítěte. V tomto období se mohou matky i otcové věnovat péči o děti a omezit svou profesionální činnost. Je důležité, že základní rodičovský příspěvek je vyplácen pro oba rodiče dohromady a neplatí pro osobu. Navíc mohou matky a otcové volně rozhodnout, který z rodičů kdy půjde na rodičovskou dovolenou. Po uplynutí 14. měsíce života dítěte právo na základní

rodičovský příspěvek zaniká. U předčasných porodů se období vyplácení rodičovského příspěvku může prodloužit až o 4 měsíce.

Kolik dělá rodičák v Německu?

Od 15. měsíce mohou rodiče využít rodičovský příspěvek Plus nebo partnerský bonus. Rodičovský příspěvek Plus se vyplácí dvakrát tak dlouho jako základní rodičovský příspěvek. Nicméně jeho výše je o 50 procent nižší než u základního rodičovského příspěvku. Tato varianta je vhodná pro matky nebo otce, kteří chtějí po narození dítěte pracovat na částečný úvazek. Kdo chce strávit více společného času s miminkem, může využít partnerský bonus na dva až čtyři měsíce. Ten platí, pokud oba manželé nebo partneři pracují současně na částečný úvazek, aby se společně starali o potomka. Týdenní pracovní doba nesmí na osobu přesáhnout 32 hodin.

Rodičovský příspěvek v této době činí mezi 65 a 100 procenty předchozího příjmu pečujícího rodiče. Základní rodičovský příspěvek se tak obvykle pohybuje mezi 300 a 1 800 eury za měsíc. V rámci rodičovského příspěvku Plus dostávají rodiče mezi 150 a 900 eury za měsíc. Pokud se nejedná o první dítě, ale rodina již má více dětí, těží z bonusu za sourozence. V tomto případě se rodičovský příspěvek zvyšuje o 10 procent. Narození dvojčat nebo vícčetat navíc přináší příplatek za vícečetné porody ve výši 300 eur (základní rodičovský příspěvek) nebo 150 eur (rodičovský příspěvek Plus) pro každé novorozence.

Počítá se mateřská dovolená do rodičovské dovolené?

V Německu platí zákon o ochraně mateřství, zkráceně MuSchG. Tento zákon upravuje, jak se má zacházet s těhotnými a kojícími ženami. Matka automaticky po narození dítěte využívá mateřské dovolené, o kterou není třeba žádat a která navíc zahrnuje zákaz výkonu práce. Naproti tomu, o rodičovskou dovolenou musí rodič výslovně požádat. Následně musí být žádost schválena zaměstnavatelem. Není tedy automatická, jako je dovolená mateřská. Dále lze rodičovskou dovolenou využít až po skončení mateřské. Mateřská a rodičovská dovolená tedy neplatí současně, ale rodičovská navazuje na mateřskou. Je třeba vzít v úvahu, že doba mateřské se počítá do rodičovské dovolené. Rodiče proto požádají o rodičovskou dovolenou od okamžiku narození dítěte.

Jaký je rozdíl mezi rodičovskou a mateřskou dovolenou?

Zákon o mateřské zahrnuje pevná pravidla, která chrání těhotné a kojící ženy prostřednictvím zvláštních práv. Patří sem ochrana před výpovědí, zákaz zaměstnání, mateřské dávky jako náhrada mzdy, zákaz práce o nedělích nebo večerních směnách a zákaz činností, které jsou považovány za nebezpečné. Šest týdnů před předpokládaným termínem porodu začíná platit zákaz zaměstnání, který trvá od okamžiku narození dítěte po dobu 8 týdnů. U předčasných a vícečetných porodů platí zvláštní pravidla. Zde se mateřská ochrana může prodloužit až na 12 týdnů. Na mateřskou dovolenou mají nárok výhradně těhotné ženy. Rodičovskou dovolenou naopak mohou využívat

všichni, tedy ženy i muži, včetně rodičů a prarodičů, pěstounů a adoptivních rodičů. Během rodičovské dovolené zůstávají tito lidé mimo pracoviště a nevykonávají svou profesionální činnost nebo ji vykonávají jen omezeně. O rodičovskou dovolenou je možné požádat po narození dítěte, rozdělit ji a čerpat až do osmého roku věku dítěte, pokud s tím však bude zaměstnavatel souhlasit.

Můžu si vzít rodičovskou po mateřské?

Na mateřskou dovolenou máte nárok automaticky. Po osmítýdenní mateřské si můžete u zaměstnavatele požádat o rodičovskou dovolenou. Doporučujeme však nenechávat nic na poslední chvíli a zaměstnavatele včas o těhotenství a termínu porodu informovat. Pokud by se totiž stalo, že dostanete výpověď, bude taková výpověď neplatná. To ale neplatí stoprocentně. Jsou totiž situace, kdy je výpověď během těhotenství, o kterém zaměstnavatel nevěděl, platná. Platnou se výpověď během těhotenství stane, pokud ani po převzetí výpovědi své těhotenství nenahlásíte nejdéle do dvou týdnů ode dne, kdy jste výpověď obdržela. Ať jsou vaše důvody pro utajení těhotenství jakékoli, můžete se stát, že posléze nemusíte mít nárok na rodičovský příspěvek nebo *Elterngeld* nebo jen v jeho minimální výši, protože vám může chybět odpracovaná doba rozhodná pro výši *Elterngeld*.

Kolik rodičovské dovolené můžu čerpat po mateřské dovolené?

Rodičovskou dovolenou mohou matky a otcové flexibilně využívat a rozdělit si ji mezi sebou. Otec i matka (ale i pěstoun, pěstounka, kdokoli, kdo se bude o dítě starat), mohou *Elternzeit* čerpat současně i každý zvlášť. Rodičovskou dovolenou si mohou rodiče rozdělit na tři části o libovolné délce. S ohledem na zaměstnavatele obou rodičů ale není možné nastoupit na rodičovskou dovolenou bez předchozího plánování. **Svůj záměr na *Elternzeit* nastoupit musí rodič oznámit nejdříve 7 týdnů před plánovaným nástupem**, pokud je dítěti méně než 2 roky, u staršího pak musí rodič oznámit plánování *Elternzeit* nejméně 13 týdnů před nástupem. Mějte ale na paměti, že **u dítěte staršího 3 let nemusí zaměstnavatel vaši žádosti čerpat *Elternzeit* vyhovět**, pokud tomu brání vážné provozní důvody.

Kdy začíná rodičovská dovolená po mateřské dovolené?

Rodičovská dovolená bezprostředně navazuje na mateřskou. Předpokladem však je, že jste o rodičovskou dovolenou požádali včas u zaměstnavatele.

Jak napsat žádost o rodičovskou dovolenou pro zaměstnavatele?

Proces žádosti má dvě fáze. V té první oznámíte neformálním dopisem (ovšem písemně!) svému zaměstnavateli, že jste těhotná a hodláte čerpat rodičovskou dovolenou. Zaměstnavatel tím získá dostatek času pro zařazení potřebných věcí pro to, abyste na rodičovskou mohla nastoupit. Jakmile porodíte a

dostanete rodný list, v kopii jej zašlete svému nadřízenému spolu s žádostí, která může vypadat třeba takto:

Žádost o rodičovskou dovolenou – vzor

Můžu požádat o rodičák ještě před narozením dítěte?

Kdy rodiče podají žádost, je na každém zaměstnanci. Můžete ji podat i před narozením dítěte, i když ještě neznáte přesné datum porodu. Stačí ale použít formulaci „od narození“ a po porodu ji doplnit o údaje z rodného listu. I když je tato možnost možná administrativně náročnější, protože se nevyhnete dokládání dokumentů po porodu tak jako tak, je určitě jednodušší z pohledu rekonvalescence po porodu. Žádost o rodičák je tedy vhodné minimálně připravit dopředu a později ji doplnit o požadované údaje tak, aby vás co nejméně zaměstnávala bezprostředně po porodu. Protože totiž mateřská dovolená končí 8 týdnů po porodu a o rodičovskou dovolenou musíte požádat nejméně 7 týdnů předem, snadno si spočítáte, že žádost o rodičák byste tak musela řešit ideálně ještě v porodnici.

Kdy musí zaměstnavatel potvrdit žádost o rodičovskou dovolenou?

Přestože se bavíme o žádosti o rodičovskou dovolenou, tato žádost má pouze informační charakter a zaměstnavatel ji ze zákona o rodičovském příspěvku a rodičovské dovolené (*Bundeselterngeld- und Elternzeitgesetz*, zkr. *BEEG*) nemůže odmítnout. Jinak je tomu ale v případě, že o rodičovskou dovolenou žádáte pro dítě starší tří let. V takovém případě připomíná žádost o *Elternzeit* spíše dohodu mezi vámi a vaším zaměstnavatelem a je tedy výsledkem vzájemné komunikace na základě vašich potřeb a možností vašeho zaměstnavatele.

Co se stane, pokud podám žádost o rodičovskou dovolenou příliš pozdě?

Pokud nestihnete doručit zaměstnavateli žádost o rodičovskou dovolenou 7 týdnů před plánovaným nástupem, máte ze zákona povinnost nastoupit zpátky do práce. I v tomto případě ale platí, že komunikace je základ úspěchu. Pokud jste již během těhotenství informovala svého šéfa o tom, že zůstanete na rodičovské, pak je na ni zřejmě připraven a ani pozdní doručení žádosti nebude mít na nic vliv. Jestliže jste ale ani předem neinformovala svého nadřízeného o tom, že po mateřské zůstanete na rodičáku, může se stát, že váš zaměstnavatel počítá s tím, že se dva měsíce po porodu vracíte do práce. V takovém případě může mít nedodání žádosti o rodičovskou dovolenou pracovníprávní důsledky, mezi které patří zejména povinnost vašeho [návratu do práce hned po skončení mateřské dovolené](#). Pokud nenastoupíte a svou absenci nijak neomluvíte, můžete v krajním případě dostat výpověď.

FAQ

Je možná rodičovská dovolená i bez rodičovského příspěvku?

Ano, rodičovská dovolená (*Elternzeit*) a [rodičovský příspěvek](#) (*Elterngeld*) jsou dva různé pojmy. Zatímco dovolená je forma omluvení dlouhodobé absence ze zaměstnání, a proto na ni nemohou z logiky věci nastoupit OSVČ, nezaměstnané ženy nebo jiné, které nemají u koho absenci omluvit, rodičovský příspěvek je náhrada mzdy vyplácená Familienkasse všem, kdo splňují nárok pro jeho přiznání (bydliště v Německu, péče o dítě a nepracujete více než 30 hodin týdně). O rodičovský příspěvek tedy nemusíte žádat, pokud jej čerpat nechcete.

Je mateřská dovolená započítána do rodičovské dovolené?

Ano, doba mateřské dovolené je součástí rodičovské dovolené. Pokud tedy máte nárok na mateřskou dovolenou, na kterou navážete rodičovskou dovolenou až do tří let věku dítěte, jste na rodičovské o dva měsíce kratší dobu než rodiče, kteří na mateřskou dovolenou nárok nemají.

Kterých 12 měsíců se počítá pro výpočet rodičovského příspěvku?

Výše rodičovského příspěvku (*Elterngeld*) v Německu se vypočítává z průměrného měsíčního čistého příjmu, který rodič získal v období dvanácti měsíců před narozením dítěte. Jde tedy o 12 měsíců, které končí dnem porodu.

Závěr

Rodičovská dovolená trvá až 3 roky a rozdělit ji lze mezi oba rodiče (adoptivní rodiče, pěstouny, ale i další osoby, které pečují o malé dítě, na které ještě nikdo rodičovskou dovolenou nečerpal), a to až do 8 let věku dítěte. Žádost o rodičovskou dovolenou musíte doručit nejpozději 7 týdnů před plánovaným

nástupem na rodičovskou s dítětem mladším 2 let, pro starší děti se tato lhůta prodlužuje na 13 týdnů. U dětí starších 3 let musíte mít souhlas zaměstnavatele, že můžete na rodičovské dovolené pobýt. Během rodičovské dovolené máte nárok na rodičovský příspěvek bez ohledu na druh vašeho pracovního poměru. Liší se však podmínky pro výpočet rodičovského příspěvku.